

EROSIEMAATREGELEN GEDEMONSTREERD

Op 17 oktober vond in het kader van het project 'Erosie in de sier- en fruitteelt: een brongerichte aanpak' een demonstratie plaats van erosiebestrijdende maatregelen op boomkwekerijpercelen in Velzeke en Sint-Lievens-Houtem. Onder het oog van een twintigtal geïnteresseerden werden de kranen opgedraaid en het effect van de verschillende maatregelen gedemonstreerd.

Dieter Blancquaert

In Vlaanderen is ongeveer 100.000 hectare bodem erosiegevoelig, waardoor jaarlijks 2 miljoen ton grond wegspoelt. Een vijfde hiervan komt in onze waterlopen terecht, met eutrofiëring en pollutie tot gevolg. Erosie komt hoofdzakelijk voor op braakliggende hellende percelen. Bij hevige regen slaat het water in op de bodem en maakt het bodemdeeltjes los, die met het water naar lageregebieden gevoerd worden. Binnen de sierteeltsector wordt op 80 hectare erosiegevoelige percelen geteeld, waarvan het overgrote deel in boomkwekerijen.

In 2015 werden erosiebestrijdende maatregelen opgelegd, waaronder een minimale bodembedekking van 80%. Vooral in de eerste jaren, als de planten nog relatief klein zijn, is deze maatregel niet haalbaar. Daarom werd het maatregelenpakket aangepast zodat de teler meer eigen expertise kan integreren in erosiebestrijding en op maat kan kiezen wat het beste is voor zijn of haar erosiegevoelig perceel.

Voor boomkwekerij geldt het maatregelenpakket van meerjarige teelten. Afhankelijk van de erosiegevoeligheid heeft een boomkweker bij deze teelten de keuze tussen structurele erosiebestrijdingswerken (rode (sterk erosiegevoelig) en paarse (heel sterk erosiegevoelig) percelen), zoals een aarden dam of een bufferbekken, en bufferstroken (rode percelen). Uiteraard behoort de 80% bodembedekking ook nog tot de mogelijkheden. De bedoeling van het project is om enerzijds aan te tonen wat wettelijk voorgeschreven wordt en anderzijds te demonstreren wat de andere maatregelen zijn die nog niet zijn opgenomen in het huidige wetgevende kader rond erosiebestrijding.

▲ Foto 1: Door het opendraaien van de kranen werd het effect van de drempeltjes gedemonstreerd.

▲ Foto 2: De drempelmachine die in de aardappelteelt gebruikt wordt. Bij het trekken van de ruggen zorgen de schoepjes ervoor dat er putjes tussen de ruggen gevormd worden. Ook bij boomkwekerijteelt is een dergelijk principe mogelijk.

▲ Foto 3: Een dwarse grasstrook halverwege de helling breekt de snelheid van het water, zodat het meegenomen sediment kan neerslaan.

De gedemonstreerde maatregelen werden vooraf voorgelegd en goedgekeurd door een erosieteam dat bestaat uit enkele sier- en fruittelers en een erosiecoördinator, zodat de sector ook nauw betrokken wordt bij het project.

• **Drempeltjes versus grasstrook**

Op het proefperceel van Koen Bogaert in Velzeke - een rood perceel - werd met een drempelmachine uit de aardappelteelt aangetoond dat het aanleggen van drempeltjes ook een optie kunnen zijn tussen de ruggen (al dan niet afkomstig van ruggenteelt of mechanische onkruidbestrijding). Ook werd midden op de helling een grasstrook aangelegd met als doel het afstromende water te vertragen zodat bodemdeeltjes kunnen achterblijven op de grasstrook in plaats van onderaan het perceel. Beide maatregelen werden ter plaatse

getest en vergeleken door de kranen van cubitainers, die bovenaan de helling geplaatst werden, open te draaien. De grasstrook bleek alvast heel effectief, maar ook de drempeltjes zorgden duidelijk voor een vertraging van het afstromende water.

Bij de keuze van een grasstrook is de samenstelling van het mengsel van groot belang. Elke grassoort heeft zijn typische eigenschappen en ook binnen elke soort zijn er tal van cultivars en variëteiten die onderling sterk kunnen verschillen. Om de verschillen aan te tonen, hebben we 4 zuivere grassoorten (rietzwenkgras, veldbeemd, Engels raai-gras en roodzwenk), die aanwezig zijn in de meeste mengsels, in stroken naast elkaar gezaaid. Daarnaast hebben we ook drie mengsels gezaaid, elk met een andere samenstelling. Afhankelijk van de noden en de doelstelling is het ene

mengsel meer geschikt dan het andere. Idealiter zoeken we iets dat niet veel onderhoud vraagt, stevig genoeg is om over te rijden met machinerie en niet te veel uitloopt naar de zwartstrook.

• **Erosiemulchen**

Het proefperceel van Wim De Grootte in Sint-Lievens-Houtem is een oranje perceel (matig erosiegevoelig). Er werden naast de 3 grasmengsels eveneens 3 erosiemulchen gedemonstreerd: miscanthussnippers, stropellets en champignonmest. Opnieuw kan, afhankelijk van de situatie, de voorkeur uitgaan naar een welbepaalde mulch. Miscanthussnippers blijven het langste liggen en ogen ook het mooist, maar blijken ook de duurste optie te zijn. Bij champignonmest moet echter rekening gehouden worden met de mestwetgeving, daar het paarden- en kippenmest bevat. Naast de praktische eigenschappen van de erosiebestrijdende maatregelen, werd eveneens het economisch plaatje bekeken en vergeleken. De grasstroken en drempeltjes hebben het laagste kostenplaatje, en dit wordt op termijn gecompenseerd wordt door het behoud van vruchtbare bodem zodat nog lange tijd op een perceel geteeld kan worden.

Verdere informatie

Alle informatie omtrent de demonstraties zal op de website van het PCS (www.pcsierteelt.be > Actueel > Presentaties studiedagen) verschijnen. Het demonstratieproject 'Erosie in de sier- en fruittelt: een brongerichte aanpak' is een samenwerking tussen PCS, pcfruit en PCA en wordt gefinancierd door de Vlaamse Overheid en de Europese Unie. Contacteer dieter.blancquaert@pcsierteelt.be of via 09/353.94.87 voor meer informatie. ■